

Павта рei...

В тихата читалня на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ приятно мирише на книги. Дъхът на хартия, мастило, прах се е смесил и формирал специфичния аромат, упойвал не един четящ. Докато прелистваме, обикновено си мислим за онези, които са писали книгите, но рядко, много рядко – за онези, които са ги отпечатали и погвързали. Днес обаче аз си мисля и за едните, и за другите, защото освен продукт на писателско майсторство книгите са и произведения на печатното изкуство, а аз съм новият главен редактор на списание **полиграфия** и съм в библиотеката, за да разбера как са го списвали от създаването му до днес.

Библиотечните служители от време на време ми донасят поредната купчина списания и аз потъвам във водовъртежа на отминали времена и събития, за да подбера статии, които най-пълно отразяват темите, които са вълнували предшествашите ме редактори, оня специфичен професионален начин на общуване между полиграфистите. Струва ми се, че не е случайна и идеята в този първи за мен брой да се направи антология на материали от предишни години на списанието. Сега имам възможност да видя цялото издание през неговите дълги и кратки 60 години. Така ще мога да обзря изданието най-добре, защото за да скочиш, е нужно да се засилиш.

Постепенно разбирам, че сега на брега на една пълноводна река. Сега я наблюдавам Българската полиграфия. Преди мен на този бряг са стояли много други и са отразявали случващото се в полиграфическата общност. Идва ми на ум казаното от Хераклит: Павта рei kai ouðen ìenei. Всичко тече, всичко се изменя...

Идеята на настоящия брой е чрез 60 материала от 60-те години на списанието да предаде цялото многообразие на теми и идеи, които са били обект на интерес за редакторите и Общността. 60 материала са и много, и малко, за да бъдат атрактивни и интересни за четене, без да са досадни, и в същото време да предават ця-

In the reading room of the St. St. Cyril and Methodius National Library one can feel the pleasant smell of books. The smells of paper, printing ink and dust have mixed and formed the specific aroma that has intoxicated many a reader. When we read, we usually think about those who have written the books and rarely, very rarely do we think about those who have printed and bound them. Today, however, I consider both the first and the second ones, because books are not only a product of penmanship but also a product of the art of printing, and I am the new editor-in-chief of **polygrafia** magazine and I have come to the library to learn how this magazine has been written from its creation until today.

The librarians bring to me every now and then the next pile of magazines and I immerse myself in the whirlpool of times and events long gone in order to select those articles that best reflect the specifics of the past, the topics that stirred the interest of the editors before me, that specific professional mode of communication between polygraphists. It seems to me that it could hardly be a coincidence that in my first issue, we are creating an anthology of materials published in previous years. Now I will have the chance to see the whole publication in the course of its long and short 60 years. Thus I will be able to have the best outlook on the magazine, because before you leap, you have to step back to gain momentum.

I gradually understand that I am sitting on the bank of a full river. I sit and I watch the Bulgarian printing industry. Before me, a lot of other people have stood on the same bank and have reflected the ups and downs of the printing community. What come to my mind are the words of Heraclites: Павта рei kai ouðen ìenei. Everything flows, nothing remains...

The idea of this issue is to convey through 60 articles published during the 60 years of the magazine's existence the whole diversity of topics and ideas, subject of the interest of both the editors and the Community. 60 articles are

лата сложност и многоаспектност на списанието. Опитаме се чрез подбора на статиите и оформлението на броя в максимална степен да предадем атмосферата и излъчването на пожелателите и навярно отдавна неразгържани броеве, от които ни делят десетилетия, и много повече от това... Запазвайки автентичния дизайн на всяка от статиите, се стремяхме да ви направим съпричастни не просто към темите и идеите им, но да ви дадем възможност да подишате въздуха на отдавна отминали времена, да усетите приятния гъдел на колекционер, сдобил се с ценен предмет. Убедени сме, че този брой ще бъде оценен от колегите по достойнство и ще се превърне в желана и ценна придобивка в личните ви и фирмени библиотеки, защото и по съдържание, и по форма ще носи достойнствата на хубавата книга.

Надяваме се, че всеки ще намери своята статия, независимо от възрастта, образованието, специфичната си функция във фирмата, в която работи, и в полиграфическата общност, защото именно това е лепилото, което е държало и държи вече 60 години читателската аудитория и нейното списание така здраво свързани – чувството за принадлежност към Общността. Именно затова **полиграфия** е нашето списание, защото то е изразителят на всички изказани и неизказани мисли и настроения, които ни вълнуват, защото е нашият глас, нашият източник на информация, нашата памет. Не от днес, не от вчера, а цели 60 години.

Неслучайно започнах с онова Платона рѐи, казано преди 20 века. Изменчив е светът около нас и ние се променяме заедно с него. При прочит на материалите, включени в настоящия брой, ще се убедите, че промяната на обществените нагласи, настроения и практики се е отразявала на съдържанието на списанието. Променяли са се не просто машините и технологиите в печатните производства, не просто печатарите, работили с тях, променяли са се политическите, икономическите и обществените условия, променяли са се изискванията на времето, собствеността на печатниците, квалификацията на кадрите, постиженията на полиграфическата наука, но са оставали неизменни желанието за усъвършенстване у печатаря, търсещият му дух и благоговението пред книгата. Точно това е голямата, неизменната, вечната тема на списание **полиграфия**.

През увеличението на своите лупи печатарите винаги са виждали вярната посока на развитие на полиграфическата наука и практика, своите възможности, постижения и недостатъци, мечтите си за по-качествен и изкусен резултат. Но има една по-голяма и всеобхватна лупа, през която можем да видим не просто машините и технологиите, качествения или недотам качествен резултат. Тази лупа е списание **полиграфия** и през нея се вижда онази посока, в която се движи цялата полиграфическа общност. В различни периоди Общността е била

both not too many and enough in order to be interesting without boring the reader, and in the same time they make it possible to convey the whole complexity and the many facets of the magazine. Through our selection of articles and the lay-out of the issue we have tried to convey as much as possible the atmosphere and the feel of the faded and probably not-so-recently browsed through issues, with decades and more standing between us. By keeping the authentic design of each article we strived to involve you not only in its topics and ideas but also to make you breathe the air of times long gone, to make you feel the pleasant tingle of a collector, who has acquired a precious item. We are convinced that this issue will be duly appreciated by our colleagues and will become a desired and highly valued addition to your personal and company bookcase, because both in terms of contents and shape it shares the merits of a good book.

We hope that each and everyone of you will find their article, regardless of age, education, position within the company s/he works in and their place in the printing community, because this is the glue that has held together for 60 years and still forms a firm bond between the readers and their magazine – the feeling of belonging to the Community. This is the reason why **polygrafia** is our magazine, because it expresses all those spoken and unspoken thoughts and feelings that excite us, because it is our voice, our source of information, our memory. And it has been all then not only today and yesterday, but for a total of 60 years now.

I started with the 20-century old Платона рѐи quotation on purpose. The world around us indeed inconstant and we change with it. When you read the articles featured in this issue, you will see for yourselves that the change in the attitudes, feelings and practices of the public has been reflected in the contents of the magazine. What has changed is not only the machines and the technologies in the printing and publishing industry, not only the printers who have used them; the changes have also affected the political, economic and social conditions, the requirements of the period have changed, and with them the owners of the printing and publishing houses, the skills of the staff, the advances of the science of polygraphy. What has remained constant, however, is the printers' desire for perfection, their restless spirits and awe of the book. This is, in fact, the big, the constant, the perpetual topic of **polygrafia** magazine.

Through their polygraphic magnifying glasses the printers have always seen the right direction for the development of the polygraphic science and practice, their own capabilities, achievements and flaws, the dreams for better result. However, there is a bigger magnifying glass that encompasses everything, through which we can see not only the machines and the technologies, the good or moderate results – this magnifying glass is **polygrafia** magazine and through it we can see the direction followed by the whole

повече или по-малко единна, била е ръководена от технически, политически и пр. структури, била е... Основната предпоставка да я има и в бъдеще е не формалната принадлежност към Общността, а вътрешната необходимост от общуване със себеподобните.

Въздържа се от коментар на материалите. Нека всеки го направи съобразно онова, което е усетил в тях! Помоему обаче в очи се набиват повтарящите се теми за качеството, квалификацията на кадрите, книгата като обект и субект и това повторение въобще не е случайно, както и еволюцията на различните ракурси към проблемите. Но за мен най-интересни бяха опитите, криволиците, успехите, неудачите при формирането и поддържането на Общността, изразени в успешните и неуспешни опити за създаване и развитие на специализирано образование (средно и висше), специализирани институти, специализирани издания, специализирани изложения. А не е ли именно това израз на порива към общуване, споделяне, усъвършенстване, конкуренция, признание? Не е ли именно това стойността и смисълът на общуването между нас? Не е ли именно това почвата, върху която израсна и съществува списание **полиграфия** – твоето списание, нашето списание?

Желая ви приятно четене!

Атанас Джажев

Printing community. In different periods the Community has been more or less unified, has been led by technical, political and other structures, it has been... The main prerequisite for its future existence is not the formal belonging to the Community but the inner need for peer communication.

I shall not comment on the articles. Each and every one of you will judge them according to their own feeling. However, what seems obvious to me are the recurrent topics about the quality, the qualifications of the workforce, the book both as an object and subject; this reiteration is not there by chance, nor are the evolution of the topics and the different perspectives they have been reviewed from. What was most interesting to me, however, were the attempts, the twists and turns, the successes and the failures in establishing and maintaining the Community, expressed by the successful and unsuccessful attempts to create and support specialized education (high-school and higher education), specialized institutes, specialized publications, specialized fairs. And isn't this, in fact, an expression of the urge to communicate, to share, to advance, to compete, to be recognized? Isn't this the value and the meaning of our communication? Isn't this, in fact, the soil **polygrafia** magazine has grown and feeds on – your magazine, our magazine?

Have a nice reading!

Atanas Djajev

поли графия

POLYGRAFIA

Орган на Съюза на печатарската индустрия в България
Основано 1949 г., III издание, година XXX
ISSN 0204-9953 © polygrafia/Sofia
polygrafia@print-publishing.bg, www.print-publishing.bg

Издател

Принт енд Пъблишинг ЕООД, www.print-publishing.bg
Член на СГИБ
1407 София, бул. Черни връх 51, ет. 2, м: (02) 460 50 51, ф: (02) 460 50 66
Принт енд Пъблишинг ЕООД е издател и на специализираните списания ProGRAFICA и ProPACK

Адрес на редакцията

1407 София, бул. Черни връх 51, ет. 2, м: (02) 460 50 51, ф: (02) 460 50 66

Изпълнителен директор

Нели Петрова, n.petrova@print-publishing.bg

Редакционен екип

Атанас Джажев, главен редактор, a.djajev@print-publishing.bg

Стефан Славчев, реклама, тел.: (02) 460 50 02, s.slavchev@print-publishing.bg

Абонамент и разпространение:

Антоанета Антонова, тел.: (02) 460 50 51, a.antonova@print-publishing.bg

Ирина Казанжиева, тел.: (02) 460 50 50, i.kazandjieva@print-publishing.bg

Бойка Юркова, коректор

Графично оформление и предпечатна подготовка

Иван Шандански, i.shandanski@print-publishing.bg

Весела Петрова, v.petrova@print-publishing.bg

Линда Големехова, l.golemehova@print-publishing.bg

Надежда Юркова, n.yurukova@print-publishing.bg

Консултант графично оформление

Кънчо Кънев

Хартия

корици – външна: Magno Matt Classic 300 г/м², вътрешна: Magno Matt Classic 200 г/м², тяло – Bio Matt 90 г/м², www.polygrafsnab.com

Офсетов печат на кориците и персонализация

Фатум ООД, www.fatum.bg

Офсетов печат на книжното тяло и книгоезки процеси

ПК Д. Благоев ООД, www.polygrafcombinat.bg

Ламинат мат и частичен UV лак на корицата

Офсет ЕООД, www.ofsetbg.com

Разпространение

По абонамент, т: (02) 460 50 51, 460 50 50

Книжарници „Хеликон“ в София,

Пловдив, Варна, Бургас и Стара Загора

Брой 4/09 е приключен редакционно на 18.09.2009 г.

В списанието са използвани лицензирани шрифтове на ХермесСОФТ и лицензирани програмни продукти на Adobe. Поместените авторски материали невинаги съвпадат с мнението на редакцията. Редакцията не носи отговорност за съдържанието на рекламите и поръчаните публикации. Препечатването на текстове и илюстрации може да става само със съгласието на редакцията.

© Всички права запазени.

IBAN сметка / Bank Account

Лева / BGN: BG02BUIN95611000129643

Евро / Euro: BG02BUIN95611000129643

SWIFT CODE (BIC) BUINBGSF

Алианс Банк България / Allianz Bank Bulgaria

Polygrafia Magazine is the Official Media
of Printing Industry Union of Bulgaria

Since 1949, © polygrafia/Sofia

polygrafia@print-publishing.bg, www.print-publishing.bg

Publisher

Print & Publishing Ltd., www.print-publishing.bg

Member of PIUB

Editorial Office Address

51, Cherni vruch Blvd. fl. 2, 1407 Sofia, Bulgaria, t: +359 2 460 50 51, f: +359 2 460 50 66

Editorial Board

Atanas Djajev, Editor-in-Chief, a.djajev@print-publishing.bg

Editorial closing date 18.09.2009

В ТОЗИ БРОЙ

- Към читателите 7
- Поздравителен адрес от Президента на Република България 13
- Поздравителен адрес от Министъра на културата на Република България 15
- Списание Полиграфия – I издание (1949–1965 г.) 17
  - Списание Полиграфия на 60 години 20
  - Избрани статии от периода 22
- Списание Полиграфия – II издание (1967–1970 г.) 103
  - Полиграфия – второто издание 105
  - Избрани статии от периода 107
- Списание Полиграфия – III издание (1980–2009 г.) 129
  - Какво направи възможно своеобразното „възраждане“ на списанието през 1980 година? 132
  - Като птицата Феникс 136
  - Избрани статии от периода 137
  - Предизвикателство и отговорност 226
  - Институтция с десетилетна история 227
- Поздравления 228
- Бизнес справочник 239

IN THIS ISSUE

- To the readers 7
- Greeting address by the President of the Republic of Bulgaria 13
- Greeting address by the Minister of Culture of the Republic of Bulgaria 15
- Polygrafia magazine – Issue I (1949 – 1965) 17
  - Polygrafia magazine turns 60 years 20
  - Selected articles from the period 22
- Polygrafia magazine – Issue II (1967 – 1970) 103
  - Polygrafia – the second issue 105
  - Selected articles from the period 107
- Polygrafia magazine – Issue III (1980 – to now) 129
  - What made possible the peculiar “renaissance” of the magazine in 1980? 132
  - Like the Phoenix bird 136
  - Selected articles from the period 137
  - The challenge and the responsibility 226
  - An institution with decades of history behind it 227
- Greetings 228
- Business guide 239